

Előfizetési árak:

Egész évre	5 frt — kr.
Fél évre	2 „ 50 „
Negyed évre	1 „ 25 „
Néptanítókknak egész évre	3 „ — „

Hirdetési díjak

a legutányossabban számíttatnak.
Bélyeg minden beiktatásért 30 kr.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Egyes szám ára 5 kr.

Szerkesztői Iroda.
hova a lap szellemi részét illető kérdések
intézendők:
ÁLLAMI TANITÓKÉPEZDÉBEN.
Levelek csak bérmentesen fogadtnak
el. Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a
kiadóhivatalba — N Á N A Y L A J O S
könyvnyomdájába — küldendők be
(Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

A munka *).

Nagy hibája és szerencsétlensége korunknak, vagy talán emberi természetünknek, hogy mértéket tartani nem akarunk, a tisztességes keresettel nem elégszünk meg, nem tudjuk magunkat beletalálni helyzetünkbe, hanem minden keresményünket, az örült vagyonhajhászásban vesztegetjük el.

S hova fog vezetni előbb-utóbb ezen lázas, erőszakos törekvés, ezen a társadalom életeterejét felemészítő járvány? azt jellemzőleg fejezte ki nagy hazánkfia Deák Ferencz e szavakban: „Igen rosszul vélekednék, ki azt hinné, hogy csak a harcok zivatara sodorhat el egy nemzetet, — van még egy más lassubb, de disztelen és aljas nemzeti halál is: a köz-elszegényülés, vagy nemzeti sorvadás. Ettől hazánkat megóvni legszentebb kötelességünk.“

S vajjon összedugott kezű téltlenséggel, hiábavaló úres nagy szavakkal, vagy mostohavízonyokat vádoló haszonélküli folytonos panasszal fogjuk-e elejét venni az életveszélynek, melyet nagy hazánkfia „nemzeti sorvadás“-nak, „köz-elszegényülésnek“ nevez?

Bizonyára nem. Ami bennünket megmenthet, az egyedül a munka! A méhszorgalommal, hangya kitartással üzött szakadatlan munka, mely jólétet teremt s megelégedést szerez.

Valljuk meg önmagunknak, vajjon tettünk-e mi magyar nemzet, századokon át egész a legujabb időkig valamit, aranzéve, ami nálunk a szorosán vett „munkát“ általánosan

*) Ezen korszerű czikket a „Pesti Hirlap“ után, mely naponta nagyobb elterjedésnek örvend, s melyet olvasóink szives figyelmébe ismételen ajánlani szerencsénk van, közöljük. Szerk.

T Á R C S A .

Hozzá.

Azt beszéli a világ gonosz szája
Csak csábítalak tégedet szép leánya
Pedig érted eped ez a hű kebel,
És azt mondják téged mégis más ölel.

Azt is mondják, mondogatja a fáma
Mást boldogít égszin szemed sugára,
Nem én vagyok kiért ég a kebeled,
Hanem szived, bánatomra más szeret.

Nem szeretlek — — — ezt is mondja a világ
Boldogságom nem te vagy szép gyöngyvirág
Ez egyszer nem szól a világ igazat —
Tied vagyok míg a szivem meghasad.

Jer keblemre hagyd e hirt kikaczagnom
Beszélj nekem szerelmedről angyalom

kedvelté, tiszteltté tette s mint létfentartásunk legbiztosabb eszközét, fejlesztette, virágzásra emelte volna?

Hajdan, de sőt az elfogultak és értetlenek előtt tán még napjainkban is a kézművesség, iparosság, mintegy alárendelt társadalmi osztályként szerepelt. „Ha nem tanulsz: isznak adlak!“ ez volt ezéltől, s mondhatnám ma is az urirendű apák legnyomósbab fenyegetése a hanyag urfiakhoz. Pedig e látszólagos fenyegetés valósitása, — hányra lett volna és lenne valósiság áldás később, midón talán irigy szemekkel nézte a megelégedett, tisztelt, becstűl iparos, kézművest, midón annak biztos helyzetét, saját kétes existenciájával összehasonlítá! — Vagy talán a kereskedelem terén előbb állt s felvilágosultabb, praktikusabb nézetet tüntet fel a magyar elem? Szó sincs róla.

Csak a földművelés terén álltunk ugy ahogy, mindenestre nagyon is hátra. A fu ugy kezezte, vagy kezeltette a gazdaságot, a mint atyjától, nagyapjától látta; s nem a természeti hajlam vagy tanulmány tette gazdálkodóvá, hanem — talán mert nem tartotta rangján alólinak, — nem hangzott épen rosszul, ha az volt czimének sallangja, hogy „földbirtokos.“

Igy álltunk a gazdaszat, ipar és kereskedelemre nézve ezéltől: s az utóbb időkben mindez egészen más képet mutat, s tisztelettel felismerve, minden téren fejlődés, haladás, mégis az óhajtott czéltól még mindig igen-igen távol vagyunk.

Az államélet, nagyúri módra dolgoztatja ma is, mint alárendelt munkásait, a külföldiekot, — ezek pedig nem tartják lealázónak, más számára dolgozni, s lesznek

Feladjuk e szóbeszédet s világot
S teremtjük e földre a mennyországot.

Joanovich Pál.

Genrekép.

A poéta.

Motto: „Vicein pro vice!“*)

Muzsák, dalljatok dalt, zengjetelek magasztos tárgyatam megillető éneket! Pegasus, lebegted szárnyaidat és kaparj aczélpátkos lábaiddal, hogy szavakat találj, melyekkel festeni lehet a poétát! Mert poétáról akarok írni!

Félek, hogy gyenge leszek leirni tulajdonait, szép oldalait ugy, hogy felismerhessük benne az ujkor egyik geniejét, a most mindenütt ünnepelet és — mert kikerülni nem lehet a lapokban — olvasott poétát, kit tárgyu választék!

Igy ő, szép természet, hegyesre fent bajuszakkal, egy kézben (bal) — keztyű, másikban (keztyű hiányában) pálcza, fején pörge (kifizetetlen) kalap . . . nem poétai alak?

Szerelmes ő melyik poéta nem az?

*) A magyar készpénzzel fizet.

Szerző

által a szegényekből urakká, míg mi lassanként urakból koldusokká, mert még saját magunk számára sem akarunk dolgozni.

Ne áltassuk, ne bizzuk el magunkat, hogy némi téren kezdünk figyelemreméltó eredményeket felmutatni, — nézzünk a művelt külföldre, melyre sok tekintetben úgy szeretünk hivatkozni, hasonlítsuk össze állapotainkat s valjuk meg és ismételjük számtalanszor, hogy fájdalom! még mindenben nagyon is hátra vagyunk.

Ezt hangoztassa mind, aki csak szereti e hazát s igaz barátja a népek; mert kik a nép igazabb barátai: azok-e, kik folytonosan jogainak kiterjesztését és elévülhetlenségét ismétlik előtte? vagy azok, akik tudatják vele, hogy vannak ugyan jogai, de egyuttal vannak kötelességei is?

„A munka nemesít!” mondja a példaszó. Századokkal ezelőt a harzi vitézség volt majdnem az egyedüli mód, mely az akkor még oly kiváltságos nemesi osztály előjogait megszerezheté s ez — az akkori idők szellemét és viszonyait tekintve, — helyes is volt, mert a hazáért kiomló vér érdemszerint és valóban nemessé is tevé; de nem méltányos-e, hogy ugyanily elismerésben részesüljön az, a kinek évek hosszú során át vérenek verejéke hull nem épen egészen saját jóvoltáért, mert ez lehet egyéni érdek is, — de a nemzeti közvagyonodás, a hazai gazdaság, ipar és kereskedés fejlesztése, virágzása érdekében.

Azt az időt értjük, midőn a klasszikus műveltség a magas politika és diplomáciai pálya vagy a harzi élet vitézsége, szerencséje, többé nem fenntartó elemei, nem biztosítékai az állami létnek.

Korunknak egyik megkülönböztető jellege általában: a reális téren való haladás. Az „erő és anyag“ elve nem csak a bölcsészeti problémák megoldásánál játszik szerepet, de az életben is mind több-több tért foglal el.

Különösen az ipar az, melynek szabadsága, önállósága, előhaladása, fejlesztése, szóval a művelt külfölddel való versenyképességre emelése: nemzeti jólétünk s életfentartásunk érdekében legszentebb kötelességünk.

Az ipar ma már a tudomány mellé lett s nemcsak kéziügyességet igényel, de segítségül még a géptudományt, a tudomány többi vivőit is. Az asztrónómiának, napról-napra új és váratlan felfedezéseket tesz; készítményei nemcsak kizárólag a nélkülözhetlen szükségletek fedezésére szorítottak, hanem az izlés és divat elvei,

Zeng dalit Ellának és bókol Flórának; csokrot ad Lorkának és kéri adja át Bohának; kíséri Malvint és látogatja Juditot, kacsintgat Rózsára és imadja Annát. nem poétai sokoldalúság?

Irt: verset, humorvskot, genrékepet, epigrammot, (egy tuatot), vigjátékot, remnesc-nriákat, emlékszeredeket, színházi referádákat s fordít minden élő és holt nyelvein irt irodalmi szemlényekből, nem poétai jártasság.

Ki ő, ki ennyi szép vonással bír? ki ő? kérded nyájas olvasó; tud meg ehát, ő poéta, reformator!

Igen, reformator ő; haszno tag a tarsadalomban és ünnapelt egyéniség, kit felkérnek, hogy beszéljen arról, írjon erről.

Fürkész, kutat, újdonságokat gyűjt, ezeket átérzi és — hull az iskola kemény padjára a dohos tanteremben melyet ő — saját valamója szerint — a muzsiká tempomává avat, pennáját rágha, álmodozik baberről, emléksoberről, elbűvölő Pegasusst, kihünyészkodva megáll előtte és ő bűvölésen ül rajta — sörényébe kapaszkodva, hogy le ne bukjon a közép temoegbe és faragja a rimket, hogy készítsen hozzá sorokat, készíti az adonisslábakat, hogy keressen hozzá hexametert.

És vers-i hatások és plasztikaik! Telve vannak azok a „prkadó hajnalban arany mezben fel

kívánalmi szerint is kell, hogy igazoljanak; s ezekből kifolyólag kétségtelen, hogy az ipar épügy meköveteli a magasabb értelemben vett tanulást és tautitást, mint a tudomány bármely szaka, hogy kellő és korszerű ismereteket szereshessünk benne magunknak.

Mester nem születik a világra s a legnagyobb természeti ügyesség, s talentom is csak szorgalom és fáradozás által fejlődhet ki, idő és türelem kell minden nagy munkához.

Hogy mire képes iparunk, ha az általános érdeklődés, figyelem és pártolásnak egy kis támogatására is számolhat; azt örvendetesen bobizonyíták egy a világtárlatok, melyeken a magyar ipar elismerésreméltólag volt képviselve, valamint a hazai kiállítások, melyeket valóban „az ipar és közzgazdászati terén való fokozatos haladás próba mérőjéül tekinthetünk“, különösen pedig a legújabb székesfehérvári országos ipar és közzgazdászati kiállítás, melynek szépen sikerült volta és bizonyára áldásos eredményei, örömmel és édes remény-nyel tölthetik el lelkünket.

S ha megtanulja a nemzet, mert szükségképen meg kell tanulnia: azt felismerni, hogy tarsadalmi és egyéni jóléte, nemzeti életképessége főleg e három tényező: „gazdászati ipar és kereskedés“ minél szélesebb alapra helyezésében, s terjesztésében áll, akkor — azzal végezhetem én is, a mit egyik napilapunk a székesfehérvári iparkiallítás alkalmára irt: ezzel sokat hánytatott nemzetünk viszontagságos történetének egy új korszaka nyílnék meg. Egy új korszak, melynek jelszava: a munkaszeretet, a melynek feladata: az anyagi téren hatalmassá tenni a nemzetet, mert csak jólétben élő nemzet lehet igazán nagy, boldog és szabad!

Göndöcs Benedek apát.

H I R E K.

— Tisztelettel felkérjük lapunk t. helybeli és vidéki előfizetőit, miszerint előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a szeptémben akadály történjék.

— A tegnap ide érkezett hivatalos lap (140. sz.) a következő áthelyezést hozta: Ő cs. és ap. kir. Felsege f. évi június hó 17-én kelt felső elhatározásával Varga Nagy István bajai, és Buda y János szabadkai kir. járásbíróági albiráknak, saját kérelmüknek kölcsönösen leendő áthelyezését, legk. megengedni méltóztatott.

tűnő bitor ruhába öltözött napsugarakkal;“ sorait olvasva látod miként kel fel az estpírben lenyugvó lángvörös nap után a ragyogó csillagoktól kísért holdvilág.

Mindez nem poétai character?

És mily hasznos ő a kis városban!

Ir csarnokokat, genrékepeket, melyekben bölcs mondásokkal és „finom gunynyal“ dorgálja a mai kor romlottságát, az ifjuság elkorcsosulását és mindezt méltóságteljes reformatori hangon.

És mily költőiesen tud köszönni!

Már őt lépésről látod végig vonulni ajkain a világ bűneit megvető mosolyt és míg te egyszerűen szívélyesen mondd neki a barátit „Servust“ addig ő emelkedett hangon, persze francziául köszön „bon soir monsieur!“ kiserve egy gyönyörű kézmozdulattól.

Olyas ő naponta a csillagokban, társalog fenkölt képzeletében az éj zengő anygalával, kik az emelet ablakaiból, a redőnyök között lövelnek szegény poéta szívébe gyujtó sugarakat.

Társalog ő a fényes holddal estenden, melyet minden poéta megénekel, minden kutya megugat.

És mily szerény e nagy poéta! Szerény a legfelső fokban!

— **Ma adatik** Aradi Gerő színtársulata által — bérlet 6-ik számban — „Szép Heléna“ közkedvességű operette, melyre felhívjuk t. olvasóink becses figyelmét. — Vasárnap, folyó hó 22-ére Tóth Ede kitünő népszínműve „A falurossza“ van kitzúve.

— **Tűzvétség** Nádudvaron. F. hó 18-án esti félhat órakor, midőn a lakosság legnagyobb része a szőlőkben a mezőn munkálkodott, községünkben egy ház kigyuladt. Az itt állomásozó, szintén a mezőn dolgozó mérnök B a d e r A l a j o s ur volt az első ki a veszt észrevette; behajtatott a községbe, befogatott a nagy fecskendőbe, sietett a vész helyére s másfélórán fárasszó munkájának és büles intézkedésének köszönjük, hogy csak 3 ház hamvazott el. Kötelességünknek ismerjük, ez úton is mély hálánkat kifejezni nevezett mérnök urnak önfeláldozó felebarátai szeretetéért. Nádudvar, 1879. június 19. M e l c h e r János, bírő.

— **Hirdetmény.** Bajaváros központi választmánya az 1874. évi XXXIII. t. cz. 42—53. §§-ai értelmében közhírré teszi, hogy az országgyűlési képviselő választóknak 1880-ik évre szóló kiigazított ideiglenes névjegyzéke a város irodái helyiségében f. évi július 5-től bezárólag 28-ig közszemlére kitéve lesz. Ezen idő alatt a névjegyzéket és az ellene netán beadott felszólamlásokat naponként, reggeli 8 órától 12 óráig és délután 2 órától 6 óráig mindenki megtekintheti és lemasolhatja. A felszólamlások folyó évi július 15-én délutáni 6 óráig adhatók be, — ettől fogva pedig július 25-ik napjának délutáni 6 óráig a felszólamlásokra vonatkozó észrevételek lesznek beadhatók. Minden beadvány a központi választmányra czimezve a városi irodában beadható. Kelt Baján, 1879. évi június 17-én tartott központi választmányi ülésből a központi választmány elnöke: Dr. H a u s e r M ó r.

S z i n k ö r .

Kedden: „Hol van hát a gyerek“ selejtes férczmű, melyből többet nem kérünk.

Szerdán: Bodrogi jutalmául „Az én Lipótkám“ életképnék nevezett kitünő irányú színmű, melynek az életben csakugyan gyakran előforduló és eléggé nem korholható meséje a következő: Gazdag suszternek (Bodroghi) van egy fia (Lipótka — Tiszai) s egy leánya (Somogyiné). A fiút atya imádja, azért természetesen rossz, pazar, haszontalan, jó háziasszony ellenben nem szereti, mert, mert leány. És férjhez akar menni az első legényhez (Somogyi), de atya nem egyezik bele, mert leendő férje csak „komisz suszter.“ Ha megmarad szándékánál, őt kitagadja az atyai örökségből, csak az anyait adja oda. A leány elhagyja atyját, férj-

Soha nem fogod hallani, hogy azzal dicsekednék, hogy ezt vagy amaz felülmulja, mert — ugymond — nem akarja, de arról meg van győződve, hogy utóheretlen — és ez elég szerényesség!

Ha iskolába ment, mert még oda járt nem rég, könyvet nem visz magával; tud ő rögtönözni — hogy ne! és bármiről es abuptó felel. Beszél Götheről mély belátással, sőt néha szemérmes is tud lenni, midőn osztálytársai nagy tehetségét dicsérik (s ő szemléltve pirul el!

Ilyen a poéta! De ne higgye, kedves olvasó, hogy csupán a dolgok érdemelnék nála figyelmes vizsgálatot, oh nem!

Tud ő magának kimondhatlan hitelt szerezni, fizetésre nem kell gondolni, mert — ugymond — vigjátékomat elfogadja a nemzeti színház, mert hisz nagyszerű, akkor majd fizetek.

És ez még a legjellemezőbb tulajdonsága a poétának. Van esze, sok zsebe, de még több adóssága.

Aki pedig mindezek után vonakodnék elhinni, hogy poétával van dolga és sokoldalú tehetségét kétségbe vonná, kérdezze meg őt magát, esküi talán mindenkit meggyőznek arról, hogy ő költő, reformátor és világjavító!

hez megy, ki becsületlen munkásság által szép vagyonna szert tesz, két figyermek boldog házasságuk gyümölcse. Az alant Lipótka atyját nemcsak vagyonától teljesen megfosztja. hanem váltóhamisításához hasonló művelést által a család becsületét is majdnem tönkreteszti, hogy szegény öreg atya (Tijel-nappal dolgozni kénytelen, míg becsületludó veje s magától eltaszított leánya karjába nem zárjuk. Az Amerikába menekült, sőgóra a komisz suszter által jó utra térített s az anyai hozomány által fölségitett Lipót is megjelenik a megbocsátásnál. Tableau!

A játék összességéből, mind az említett fűszereplők, mind a többi mellékszereplők részéről teljesen kielégítő volt. Bodroghi, Somogyi kitünő játékok megérdemelte a bőven osztott tapsot; mi pedig jobban szerettünk volna látni a jutalmazott érdekében jóval nagyobb közönséget, mert bizony ezt is megérdemelte volna.

Csüörtökön: „A márványbölgyek“ című 5 felv. színmű adatott szép számu közönség előtt. Az első felvonásban a három élő márvány szobor keltett méltó hatást, melyek természetű összeállításá dicséretet érdemel. A színmű további folyamában is a közönség figyelme folyton lekövete tartatott, első helyen Somogyi, a festő s szobrász Phidias által, ki ez este is teljes drámai erővel alakított. Másodszorban említjük fel a szende s jó Muci (Somogyiné) s a hős csábító színdező, Bözökyne alakját valamint Mezei Jellemes hirtlapíró szerepét. A közönség elággatán távozott a színházból.

Szerkesztői üzenetek.

Bokrosi urnak: A gondolat jó, a kivitel gyenge. Átdolgozással közölhető volna.

Herendi urnak: Még egyszerű prózának is gyenge. Több rim és könynyedség mellett sikerülhetne.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1879. Június 18-án.

Buza 8.70 zab 4.65 hab 7. — árpa 4.80 rozs 5.80 kétszeres 6. — köles 4.60 kukorica 5.50.

Az árak 100 kilogr. után.

Feljelöl szerkesztő:

Dr. BARTSCH SAMU.

Hazaeladás.

Alulírott van szerencsém a t. közönséget értesíteni, miszerint a Rév-utczában lévő 303. számú tehermentes házam kettel együtt jutányos feltételek mellett eladó és azonnal átvehető. Bővebb felvilágosítással szolgál

Vanisek János,

háztulajdonos.

1-3

Hirdetmény.

Hirsch Fülöp csődhitelvezői a csőd beszüntetése iránt egyezsége lépven, a bajai 1355. sz. tjkvben 1466. hrszámú, a nyerges utczában fekvő lakháza, ugy az 1684. és 1685. hrszámú a szeged kapuhoz közel fekvő két magtára magánaton eladatni határoztaott; — a feltételek iránt teljes felvilágosítást adhat a „Bajai kereskedelmi és iparbank“ igazgatósága, va sminnt az alulirt csőd ömegmondónok és perügylő. — Tájékozál-ut itt csak annyi jegyeztetik meg, hogy az ajánlatok az ajánlandó összeg 10%-ának bánatpénzzel leendő letétele mellett a fenne czett hitelintézet igazgatóságánál bezárólag folyó hó végéig lesznek megteendők.

Baján, 1879. évi június 12.

Allaga Otto,

köz- és váltó ügyvéd.

Párisi világkiállítás 1878.

A legmagasabb kitüntetés
a becsületrend lovagkeresztje
és 4 érdemérem.

BUSTON, PROCTOR és Társa

Budapest, nádor-utca 41. szám alatt,

ajánlanak dusan felszerelt raktárkúból:

javitott gőzmozdonyokat
fa-, szén- és szalmafűtésre;

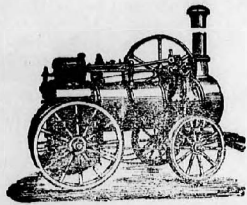
gőzcséplőgépeket

űszög-tisztító készülékkel;

malmokat, Baker-féle rostákat triereket

stb. stb. stb.

9-10

Párisi világkiállítás 1878-ban. Arany érem és több más jutalmat nyert

A LEGJOBB

gőzmozdonyok, vaskeretű cséplőgépek, szab. „ROBEY”-féle álló gépek, malmok, stb.-ért.

ROBEY & C^{OMP.}

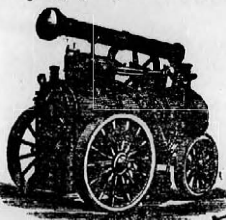
BUDAPEST.

Irodahelyiség:

Gyárhelyiség:

IX. üllői-ut 35 sz. IX. k. Rákóczi-ut. 7 sz.

11-12

Javitott gőzmozdonyok.

Egyszerűsöd ajánlunk

járgány-
cséplőgépeket,
sorvető-gépeket,
EKÉKET, BORONAKAT,
Baker-féle rostákat
triereket,

szecskaavógókat

vajasmint minden más
szab. a gazdasági szak-
mákból a legújabb szerkezetű gép- és eszközöket.

Arjegyzékek és felvilágosítások ingyen és bérment-
ve küldetnek meg.

Mindennemű javítások jól és olcsón eszközölhetnek.

Szabad. vaskeretű cséplőgépek.

Mindennemű javítások jól és olcsón eszközölhetnek.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok
PRÁGÁBAN

ajánlják a szilárd kivitel, könnyű járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyesebben ismert, úgy ráman álló mint kereken járó

kézi- és járgány cséplőgépeiket

1-től 8 ló, vagy ökörerőig.

Továbbá készítünk különféle nagyságu és elismert jó minőségű

tisztító rostákat, kukoricoza morzsolókat és szecskaavógókat.

Illusztrált árjegyzékek díjmentesen és franco.

16-36

CSEPLŐGÉPEKET

legújabb szerkezettel, tartós és olcsó áron szállítj Bécs vagy Pestről bérment-ve és kezeség mellett

PH. MAYFAHRT & COMP. Maschinen-Fabrik, Frankfurt a M.

szegrendszere 1-4 vont
marha erőre alkalmazva,
szalmavető-, rosta- és tisztítószerekkel, faállványon vagy egészen vasból,

Hirdetmény.

A szántovai r. k. iskola házhoz hozzá építendő III-ik tanterem felépítése, egy a tanteremnek beburkolása folyó évi július 6-án d. e. 9 órákor Szántova község-háznál árlejtés utján kiadtnál fog; — mire a vállalkozni öbajtók 10% bánatpénz letétele mellett azzal, hogy a köitségvetés mely a tervezet szerint 871 fnt 74 krra tétetett Szántova község-háznál bármikor betekinthető — ezennel meghivatnak. Szántován, 1879. jun. 13-án.

Pekovits Pál,
községi bíró.